

Diputació de Lleida

Procediment administratiu. Nivell

bàsic (9)

Juny 2024

SJ

SAN JOSÉ
CONSULTORS

Procediment administratiu. Nivell bàsic (9)

- La responsabilitat patrimonial de l'Administració.
- Les singularitats del procediment de responsabilitat patrimonial.
- Responsabilitat de les autoritats i del personal al servei de l'Administració.

Responsabilitat patrimonial de les AP (1)

Quan les AP **es relacionen** amb els particulars poden **lesionar** els seus **béns i drets**. En tal cas, tret que els perjudicats estiguin obligats a suportar la lesió en virtut d'una norma o pacte previ, sorgirà la **responsabilitat patrimonial** de l'Administració.

El **fonament** de la responsabilitat patrimonial estaria en el **principi d'igualtat** davant la llei, ja que si actuant per servir els interessos generals l'Administració produeix una lesió a uns particulars concrets, no seria admissible que aquests particulars **suportessin individualment** les conseqüències d'una actuació que repercuteix en benefici de tots.

Responsabilitat patrimonial de les AP (2)

Marc normatiu

- **Constitució Espanyola** (art 106.2): els particulars, en els termes que estableixi la llei, **tindran dret** a ser indemnitzats per qualsevol lesió que pateixin en els seus béns i drets, excepte els casos de força major, sempre que la lesió sigui conseqüència del funcionament dels serveis públics.
- **Lleis 39/2015 i 40/2015:**
  - la Llei 39/2015 regula el **procediment** de responsabilitat patrimonial, que s'ha integrat en el procediment administratiu comú amb determinades especialitats.
  - la Llei 40/2015 estableix les **característiques i els principis bàsics** de la responsabilitat patrimonial, és a dir els aspectes més substantius.
- **Estatut d'Autonomia** (art. 159.5): competència compartida per establir les causes que poden originar responsabilitats amb relació a les reclamacions dirigides a la Generalitat.
- **Llei 26/2010** (art. 81-87): el legislador català ha regulat algunes qüestions d'aquesta matèria que s'ha d'aplicar de conformitat amb les bases estatals.

Responsabilitat patrimonial de les AP (3)

Característiques (1)

- **Unitària, general o total:**
  - No només cobreix els danys produïts per les pròpies administracions, sinó **també** els causats per la resta de poders públics.
  - Aquesta característica es refereix a que es genera tant si el dany s'origina en una actuació sotmesa al dret **públic** com al dret **privat**.
  - Pot **derivar** de:
    - actuacions materials
    - inactivitat
    - actes o disposicions administratives
  - El caràcter d'**universal** també es refereix a que abasta els danys provocats a **qualsevol** persona, física o jurídica, privada o pública.
- **Directa:**
  - Els particulars tenen dret a ser indemnitzats **directament** per l'Administració, sense necessitat d'identificar ni reclamar davant l'autoritat o funcionari causant del dany (art. 36.1 L40/2015).
- **Objectiva:**
  - És **independent** de la idea de culpa en la producció del dany i també de la il·legalitat o no de l'actuació que l'ha causat. De manera que no és l'aspecte subjectiu de la voluntarietat o culpa en el dany el que genera la indemnització, sinó l'**aspecte objectiu** de l'antijuridicitat del resultat lesiu, que el particular no té el deure de suportar.

Responsabilitat patrimonial de les AP (4)

- **Reparació integral:**

- La indemnització per responsabilitat patrimonial ha de reparar **tot el dany causat** al particular, de manera que el seu patrimoni ha de quedar inalterat.
- Ha d'**incloure** doncs tant els danys materials, físics o psíquics, i també els morals.
- La indemnització:
  - es **calcula** d'acord amb els criteris de valoració establerts a la legislació fiscal, d'expropiació forçosa i altres normes aplicables, amb ponderació, si s'escau, de les valoracions predominants al mercat.
  - es **calcula** amb referència al dia en què es va produir efectivament la lesió, sense perjudici que s'actualitzi en la data en què es posi fi al procediment de responsabilitat.
  - es pot **substituir** per una compensació en espècie o es pot abonar mitjançant pagaments periòdics, quan sigui més adequat per aconseguir la reparació deguda i convingui a l'interès públic, sempre que hi hagi acord amb l'interessat.

Característiques

(2)

S.J

SAN JOSÉ
CONSULTORS

Responsabilitat patrimonial de les AP (5)

- L'existència d'una lesió o dany **antijurídic**, efectiu, avaluable econòmicament i individualitzat en relació amb una persona o grup de persones.
- Que el dany sigui conseqüència del funcionament **normal o anormal** dels serveis públics (imputació a l'Administració).
- Que hi hagi una **relació directa**, immediata i exclusiva de causa a efecte, sense intervencions alienes que alterin el nexa causal (relació de causalitat).
- Que **no** concorri **força major**.

Requisits o pressupòsits (elements objectius)

1

- **Lesió o dany indemnitzable:**
  - **Antijurídic:** que el particular no tingui el deure jurídic de suportar el dany.
    - **no** són indemnitzables els danys que es derivin de fets o circumstàncies que no s'hagin pogut preveure o evitar segons l'estat dels coneixements de la ciència o de la tècnica existents en el moment de la producció d'aquells, sens perjudici de les prestacions assistencials o econòmiques que les lleis puguin establir.
  - **Efectiu:** dany cert, efectivament produït, no simplement un dany possible, hipotètic o potencial, ni tampoc les meres expectatives o especulacions (la **càrrega de prova** correspon a la persona interessada).
  - **Avaluable econòmicament:** es poden avaluar, i per tant són indemnitzables, tant els danys materials, com els físics, psíquics o morals.
  - **Individualitzat:** El dany ha d'haver-se produït a una persona o grup de persones individualitzades.

Responsabilitat patrimonial de les AP (6)

- **Imputació a l'Administració:**

- La lesió ha de ser imputada, és a dir, **jurídicament atribuïda**, a l'AP. Aquesta atribució es pot efectuar sobre la base de tres títols:
  - organització administrativa
  - funcionament normal o anormal del servei públic
  - la creació d'un risc per part de l'Administració

Requisits o
pressupòsits
(elements objectius)

2

- **Relació de causalitat:**

- Es refereix a la **connexió exigida** entre l'Administració i la seva activitat d'una banda, i per altra banda la lesió produïda. Ha d'haver un **nexe** de causalitat.
- La **càrrega** de provar la relació de causalitat recau sobre la persona reclamant.

- **No concurrència de força major:**

- Exclou de la responsabilitat el supòsit de força major, **però no el cas fortuït**, que es refereix a un fet inesperat o imprevisible però no aliè, és a dir no és un element estrany sinó interior al servei o l'organització. En canvi, la força major es tracta d'un esdeveniment extern, imprevisible, i que en cas d'haver-se pogut preveure, seria inevitable.
- La força major és una clàusula d'exoneració de responsabilitat, i per això **correspon a l'Administració provar** la seva concurrència.

SJ

Àmbits de la responsabilitat patrimonial (RPA)

Art. 9.3 CE: es “garanteix el principi de legalitat, la jerarquia normativa, la publicitat de les normes, la irretroactivitat de les disposicions sancionadores no favorables o restrictives de drets individuals, la seguretat jurídica, **la responsabilitat** i la interdicció de l'arbitrarietat dels poders públics”:

- poder executiu (art. 106.2)
- poder judicial (art. 121)
- poder legislatiu (art. 9.3)

Llei 40/2015: s'ha recollit expressament la responsabilitat patrimonial per actuacions del poder executiu, del poder judicial i també del poder legislatiu, de manera que s'ha culminat el disseny del sistema de responsabilitat patrimonial pública, que **s'estén a tots els àmbits d'actuació** dels poders públics, sense excepcions.

Àmbits de la RPA

- **Poder executiu:**
  - Reglaments
  - Acte administratius
  - Actuacions materials
  - Inactivitat
- **Poder legislatiu** (estat legislador)
- **Poder judicial** (estat jutge)

Acció de responsabilitat

Requisits subjectius: es refereixen a la legitimació activa (qui reclama) i legitimació passiva (davant qui es reclama).

Requisits objectius: la resolució s'ha de pronunciar sobre l'existència o no de la relació de causalitat entre el funcionament del servei públic i la lesió produïda i, si s'escau, sobre la valoració del dany causat, la quantia i el mode de la indemnització.

Es refereix a l'actuació que el particular **ha d'exercir** per poder exigir la reparació del dany causat davant l'AP que ha ocasionat **presumptament** el dany pel qual es reclama.

Requisits de l'activitat o temporals:

- el dret a reclamar prescriu al cap d'**1 any** que s'hagi produït el fet o l'acte que motivi la indemnització o es manifesti el seu efecte lesiu.
- en el cas de danys de caràcter **físic o psíquic** a les persones, el termini per exercir l'acció comença a comptar des de la cura o la determinació de l'abast de les seqüeles.
- per anul·lació en via administrativa o contenciosa administrativa d'un acte o disposició de caràcter general, el dret a reclamar prescriu **a l'any** de la notificació de la resolució administrativa o de la sentència definitiva que declari aquella anul·lació.
- doctrina de la **actio nata**: el naixement de l'acció té lloc quan concorren i conflueixen els *elements fàctics i jurídics* que permeten el seu exercici.

Procediment (1)

- **D'ofici (acord de l'òrgan competent):**

- Quan s'iniciï per **la petició raonada d'altres òrgans**, aquesta petició ha d'individualitzar la lesió produïda en relació amb la persona o grup de persones, la relació de causalitat amb el funcionament del servei públic al qual s'imputa el dany causat, l'avaluació econòmica si fos possible, així com el moment en què es va produir efectivament la lesió.
- L'acord d'iniciació **s'ha de notificar** a la persona presumptament lesionada perquè formuli al·legacions i aporti documentació o informació que consideri adient i proposi la prova.

El procediment a seguir és el previst a la **Llei 39/2015**, atès el seu **caràcter bàsic**.

INICIACIÓ

- **A sol·licitud de persona interessada:**

- és la manera **més habitual** d'iniciar el procediment de responsabilitat patrimonial, i per instar-lo **no ha d'haver prescrit** el dret a reclamar.
- cal **especificar** el següent:
  - lesions produïdes, presumpta relació de causalitat entre aquestes i el funcionament del servei públic, si és possible, avaluació econòmica de la responsabilitat patrimonial, moment en què la lesió efectivament es va produir.
- I en la sol·licitud també cal **aportar**:
  - les al·legacions, documents i informacions oportunes, proposició de prova, amb concreció dels mitjans de prova de què es pretengui valer la persona reclamant.

Procediment (2)

INSTRUCCIÓ

- L'òrgan administratiu competent per a la instrucció ha d'**impulsar d'ofici** el procediment.
- El primer tràmit **preceptiu** és el de sol·licitar **informe**, que s'ha d'emetre en **10 dies**, al servei el funcionament del qual hagi ocasionat presumptament la lesió indemnitzable.
- Un cop practicada la prova i instruit el procediment, cal donar participació en el procediment a la persona o persones interessades, mitjançant el **tràmit d'audiència** (inclosos contractistes i companyia asseguradora Administració).
- Conclòs el tràmit d'audiència, l'òrgan instructor ha de formular la **proposta de resolució**, o en el seu cas, acord de **terminació convencional** del procediment.
  - la proposta s'ha de pronunciar sobre l'existència o no de relació causal entre el funcionament del servei públic i la lesió produïda i, si escau, sobre la valoració del dany causat, així com la quantia i la manera de la indemnització.
    - Quan les indemnitzacions reclamades siguin d'una quantia igual o superior a **50.000 €** o a la que estableixi la legislació autonòmica corresponent, és **preceptiu** sol·licitar un dictamen del Consell d'Estat (a Catalunya la Comissió Jurídica Assessora).
    - Aquest dictamen és preceptiu -si es dona el requisit de la quantia esmentat- però **no té caràcter vinculant**, tot i que, si la resolució s'aparta del criteri del dictamen emès per la Comissió Jurídica Assessora, n'ha de **fonamentar** els motius que ho justifiquen.

Procediment (3)

TERMINACIÓ O RESOLUCIÓ

- La manera normal de terminació del procediment és mitjançant la **resolució expressa**:
  - **s'ha de pronunciar** en aquests procediments sobre l'existència o no de relació de causalitat entre el funcionament del servei públic i la lesió produïda, sobre la valoració del dany causat, la quantia i el mode de la indemnització.
  - **posa fi** a la via administrativa.
- Pot donar-se el cas de **silenci administratiu desestimatori**, a banda de les formes de terminació anormal (desistiment, renúncia, etc.).
  - transcorreguts **6 mesos** des que es va iniciar el procediment, si no s'ha dictat i s'ha notificat una resolució expressa, es pot entendre que la resolució és contrària a la indemnització del particular.
- També pot finalitzar amb la terminació convencional, que es coneix com "**acord indemnitzatori**":
  - l'òrgan instructor pot emetre una **proposta d'acord** mitjançant la qual es proposi la terminació convencional del procediment.
  - és necessari comptar amb la **conformitat** de la part reclamant.

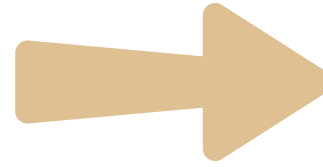
Si una vegada iniciat el procediment administratiu l'òrgan competent per a la seva tramitació considera **inequívoca** la relació de causalitat entre el funcionament del servei públic i la lesió, així com la valoració del dany i el càlcul de la quantia de la indemnització, pot acordar d'ofici la suspensió del procediment general i la iniciació d'un **procediment simplificat**.

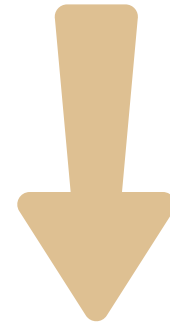
Responsabilitat de les autoritats i del personal al servei de les AP (1)

Llei 40/2015: disposa expressament l'exigència de responsabilitat patrimonial d'aquestes autoritats i personal, en el doble vessant de danys causats:

- a terceres persones
- a l'Administració pública

Danys als particulars: l'Administració corresponent, quan hagi indemnitzat els lesionats, ha d'exigir **d'ofici** en via administrativa a les seves autoritats i altre personal al seu servei la responsabilitat en què hagin incorregut per dol, o culpa o negligència greus.

Danys a l'AP: l'Administració ha d'instruir **el mateix procediment** (d'exigència de responsabilitat) a les autoritats i altre personal al seu servei pels danys i perjudicis causats en els seus béns o drets quan hagi concorregut dol, o culpa o negligència greus.

Per als **dos supòsits**, el procediment s'ha d'iniciar per **acord de l'òrgan competent**, que s'ha de notificar als interessats i ha de constar, almenys, dels tràmits següents:

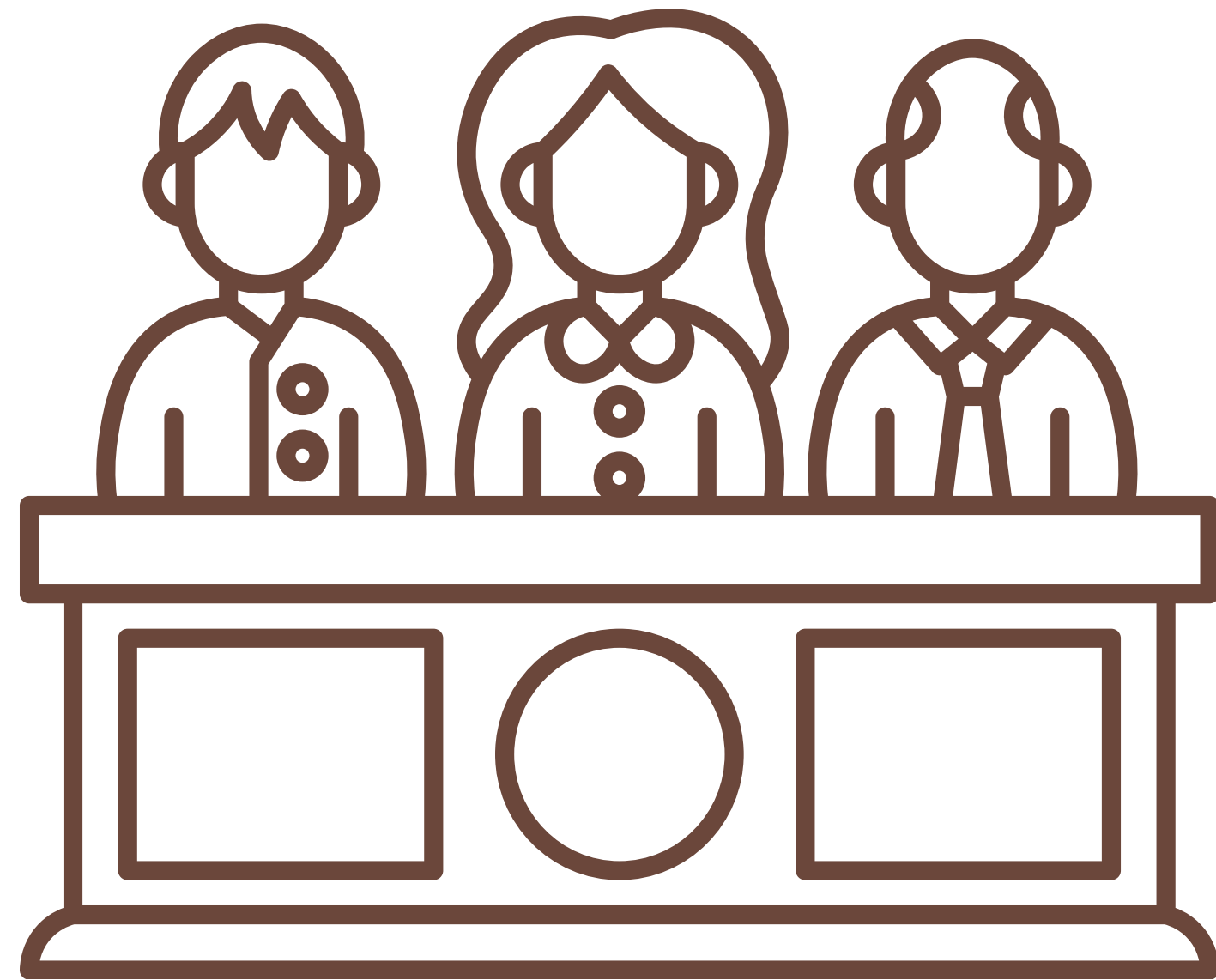
- Al·legacions durant un termini de **15 dies**.
- Pràctica de les proves admeses i qualssevol altres que l'òrgan competent consideri oportunes durant un termini de **15 dies**.
- Audiència durant un termini de **10 dies**.
- Formulació de la proposta de resolució en un termini de **5 dies** a comptar de la finalització del tràmit d'audiència.
- Resolució de l'òrgan competent en el termini de **5 dies**.

Responsabilitat de les autoritats i del personal al servei de les AP (2)

L'exercici de l'**acció de regrés** per part de l'AP està configurada de manera **preceptiva**, un cop l'Administració ha indemnitzat el particular lesionat, si bé l'acció de regrés està **condicionat** a la concurrència de dol, culpa o negligència greus.

Aquesta responsabilitat s'ha d'entendre sense perjudici de passar, si escau, el tant de culpa als tribunals competents.

En **ambdós casos** el procediment contra l'autoritat o personal s'ha d'iniciar dins del termini d'**1 any**

Responsabilitat penal del personal

La responsabilitat penal **al personal** per la comissió d'il·lícits penals no s'exigeix segons el previst a la Llei 40/2015, sinó segons el que disposa el **Codi penal**.

La comissió d'un fet delictiu comporta, necessàriament, l'obligació de reparar els danys que es puguin haver ocasionant amb l'acte il·lícit (**art. 109 CP**).

L'exigència de responsabilitat penal del personal al servei de les AP **no suspèn** la tramitació dels procediments de reconeixement de responsabilitat patrimonial que s'instrueixin, **tret que la determinació dels fets** en l'ordre jurisdiccional penal sigui necessària per fixar la responsabilitat patrimonial.

Els **advocats de la Generalitat** poden assumir la **representació** i la **defensa** dels membres del Govern, dels alts càrrecs i dels funcionaris i empleats públics de l'Administració de la Generalitat i dels seus organismes, quan els procediments derivin d'actes o omissions relacionats amb l'exercici del càrrec.

SAN JOSÉ
CONSULTORS

GRÀCIES! ... I SEGUIM!

www.sanjoseconsultor.cat